

CRÒNICA

1. *De relatione*, VII Congrés Internacional Iberoamericà de la Societat de Filosofia Medieval (SOFIME), en el Setè Centenari de Ramon Llull (†1315/1316) (Barcelona, 14-16 de novembre de 2016)

El concepte escollit com a eix de la reflexió del congrés, la relació, és una de les idees centrals del pensament de Ramon Llull, la figura del qual s'homenatjava en aquest congrés, un dels actes de cloenda de la commemoració de l'Any Llull 2015-2016. D'altra banda, l'interès d'aquest concepte es deu al fet que és present a «les diverses corrents de la filosofia medieval, amb múltiples implicacions lògiques, ontològiques i metafísiques, ètiques i polítiques, estètiques i teològiques», segons les paraules recollides en la presentació del programa del congrés.

L'acte va estar coorganitzat per la Societat de Filosofia Medieval (SOFIME) i la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), institució amfitriona, i, en particular, pel Departament de Filosofia i el Departament de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana de la mateixa Universitat. El Comitè Organitzador va estar integrat pel Dr. Alexander Fidora (Professor de recerca ICREA, UAB), el Dr. Jaume Mensa i Valls (UAB) i la Sra. Maria Cabré Duran (UAB), coordinadora de la Secretaria del congrés. Va tenir un Comitè Científic format per especialistes de primer nivell procedents de múltiples universitats iberoamericanes i europees. Hi van participar uns setanta ponents: sis conferències i més de seixanta comunicacions es van dur a terme els dies 14 i 15 a les dependències de la Facultat de Filosofia i Lletres de la UAB, i el dia 16 a la Facultat de Teologia de Catalunya del Pontifici Ateneu Universitari Sant Pacià, institució col·laboradora del congrés.

Les conferències pronunciades en la tercera jornada, com també les comunicacions, van estar dedicades a la figura, el pensament i l'obra de Ramon Llull. En particular, el Dr. Alexander Fidora (Professor de recerca ICREA, UAB), en la seva intervenció «*Sicut oleum super aquam*. Sobre la relació

entre fe y razón en Ramon Llull», va traçar un recorregut per la presència de la imatge recurrent de l'oli i l'aigua tot al llarg del corpus lul·lià, a fi de tractar sobre un dels aspectes més controvertits de la proposta filosoficoteològica de Llull: la relació entre fe i raó. Aquesta metàfora exposa que la fe es troba damunt de l'enteniment, de manera anàloga a com l'oli reposa sobre l'aigua, i la fe s'eleva quan ho fa l'enteniment, així com també puja l'oli en augmentar el nivell de l'aigua. L'anàlisi de Fidora es va detenir, fonamentalment, en tres aspectes: examinar la influència d'Agustí d'Hipona, analitzar l'ús que Llull fa d'aquella metàfora, juntament amb les seves implicacions i pressupòsits doctrinals, i, finalment, assenyalar-ne la presència als sermons de Nicolau de Cusa.

La segona conferència dedicada a Llull va ser pronunciada pel Dr. Ruedi Imbach (Universitat París-Sorbona), amb el títol «Relations parisiennes». Imbach va prendre com a punt de partida la presència simultània del Mestre Eckhart, Llull i Dante a París l'any 1310, una coincidència espaciotemporal que tal vegada fos significativa per a la història de la filosofia. Tots tres pensadors tenen punts en comú: s'esforcen per traduir els seus escrits en llengua vernacle, proposen una reforma del cristianisme i comprenen des d'una perspectiva innovadora la relació entre fe i raó. La reflexió dels tres autors es dirigeix cap a destins diversos, si bé, no obstant això, posen de manifest que precisament aquella ciutat, París, era el lloc ideal per difondre la seva inèdita manera de concebre la filosofia i el cristianisme.

El congrés es va concloure amb les taules de comunicacions dedicades a Ramon Llull. En el torn de matí, van tenir lloc dues taules, en les quals la presència del tema de l'art combinatòria va ser notable. A la tarda, en canvi, van predominar altres aspectes del concepte de «relació», com ara el diàleg interreligiós, les relacions amb el gènere femení, el lul·lisme i la influència de Llull en determinats pensadors. A continuació s'esmenta el llistat de comunicacions, per ordre de presentació: Amy M. Austin (Universitat de Texas a Arlington), «Combinatory Logic and the Female Voice in Ramon Llull's *Llibre del gentil* (1274-1276) and *Arbre de filosofia d'amor* (1298)»; Alessio Moretti (investigador independent), «The Oppositional in Ramon Llull's Quaternary Art»; Constantin Teleanu (Universitat París-Sorbona), «*Principia relativa*. La figure T de l'Art de Raymond Lulle»; Francisco J. Díaz Marcilla (Institut d'Estudis Medievals – Universitat Nova de Lisboa), «Los Miramares del Occidente peninsular: las escuelas de Castilla y Portugal con base luliana en los albores de la Modernidad (ss. XIV-XVI)»; Martín González Fernández (Universitat de Santiago de Compostel·la), «Artes lulianas y averroísmo»; José

Higuera Rubio (Universitat de Porto – Universitat Complutense de Madrid), «El lulismo del siglo XXI: entre la revolución digital y la superinteligencia»; José María Carabante Muntada (Centre Universitari Villanueva, UCM), «¿Es posible hoy un verdadero diálogo interreligioso? Ramon Llull, precursor de la tolerancia»; Coral Cuadrada (Universitat Rovira i Virgili – Archivo de los Marqueses Santa Maria de Barberà), «*De mulierum relatione*: mujeres lullianas»; Maria Cristina Pascerini (Universitat Autònoma de Madrid), «Ramón Llull y el lulismo en Italia»; Donato Verardi (Universitat París-Est Créteil – Universitat de Pisa), «Sulle nozioni di *appetitus* e *concordantia* nel *Tractatus novus de astronomia* di Raimondo Lullo e sulla loro influenza nel Rinascimento italiano», i Susana B. Violante (Universitat Nacional de Mar del Plata), «El intento de conciliación y la imposibilidad de su realización. La inspiración en Ramon Llull».

Finalment, els i les participants van poder gaudir del concert *El verger de l'amat*, ofert per l'Aula Lul·liana i que va tenir lloc al Paranimf de la Universitat de Barcelona.

Georgina Rabassó

2. Congrés Internacional en el VII Centenari de la mort del beat Ramon Llull (Barcelona, 16-18 de novembre de 2016)

El passat mes de novembre es va celebrar a Barcelona el segon congrés internacional dedicat a l'Any Llull (2015-2016), amb el títol «Ramon Llull, pensador i escriptor», fita i clausura de la commemoració del setè centenari de la mort del beat. El tret de sortida l'havia donat el primer congrés celebrat a Palma a finals de novembre de 2015, «En el setè centenari de Ramon Llull: el projecte missional i la pervivència de la devoció». Els actes van ser convocats per una Comissió Acadèmica formada per membres dels centres lul·lístics més destacats. L'Aula Lul·liana de Barcelona i la Societat de Filosofia Medieval van coordinar aquesta segona trobada entorn de quatre àrees d'estudi: la teologia i la mariologia lul·lianes, Ramon Llull i les llengües, Llull i els sabers del seu temps, i la literatura lul·liana.

El simposi s'inaugurà el dimecres 16 de novembre a les vuit del vespre, al Paranimf de la Universitat de Barcelona, amb la intervenció de les autoritats acadèmiques i el recital poètic d'*El verger de l'amat*, ofert per Montse Germán i amb música de Ferran Pisà. Les sessions del congrés se celebraren els dies 17 i 18 a l'Aula Magna del Seminari Conciliar de Barcelona i a l'Aula

Magna de la Universitat de Barcelona, respectivament, al voltant de ponències convidades i de comunicacions d'especialistes d'arreu. La conferència inaugural, «Ramon Llull, “hic et nunc”, aquí y ahora», anà a càrrec del reconegut lul·lista Fernando Domínguez Reboiras (Universitat de Freiburg), que convidà l'auditori a reflexionar sobre la incidència del missatge i la inquietud crítica de Llull en el context present, i va fer una síntesi del seu ideari sobre l'home i el món. Tot seguit es va obrir el bloc d'intervencions sobre teologia i mariologia lul·lianes. La primera, de Jordi Gayà (Maioricensis Schola Lullistica), «La psicologia de la fe en la teologia de Ramon Llull», tractà sobre la tesi de Llull de la possibilitat de demostrar les veritats de la fe cristiana, una intenció constant en les successives modificacions de l'Art. En segon lloc, Viola Tenge-Wolf (Universitat de Freiburg) exposà «“Totes ciències són per theologia”». Ramon Llull's concept of theology as a science», sobre l'estatus de ciència demostrativa de la teologia en el pensament lul·lià, fonamentat en l'Art, enmig de les diverses visions teològiques del segle XIII, que es postulaven entre els principis necessaris aristotèlics i la superioritat de la revelació. En la darrera sessió del matí, Joan Planellas va presentar l'«Enchiridion Theologicum Lullianum», una antologia i manual comentat de textos teològics lul·lians en català i llatí procedents de diverses obres.

A la tarda es van llegir les comunicacions, dividides en dues sessions, cadascuna de dos grups. En la primera sessió, en una taula anaren a càrrec d'Antoni Alomar i Canyelles («El primer model de prosa catalana i els canvis en les dues primeres versions catalanes del *Llibre de contemplació en Déu* de Ramon Llull»), Pamela Beattie («Language and Orthodoxy: the Latin Translation of Llull's *Llibre contra Anticrist*»), Carla Compagno i Coralba Colomba («Paratesti lulliani: una classificazione preliminare»), i Ferran Gadea («Ramon Llull i els joglars»). En l'altra, a càrrec de Francesc Tous Prieto («Metàfores, condicions i flors: els aforismes “amatius” de Ramon Llull, del *Llibre d'amic e amat* a l'*Arbre de filosofia d'amor*»), Anna Fernández Clot («La *Medicina de pecat* de Ramon Llull, un electuari moral en vers»), Sarah Jane Boss («The significance of Mary's virginity in the *Llibre de Santa Maria*»), Constantin Teleanu («La théologie mariale du *Libre de Sancta Maria* de Raymond Lulle») i Àlvar Maduell («Estridències estratègiques de Llull sobre el martiri»).

En la segona sessió, les comunicacions anaren a càrrec, en una taula, de José Higuera («Ramon Llull y el astrolabio. El vocabulario del *quadrivium* en la obra luliana»), Carles Amengual Vicens («Ramon Llull i la botànica»), Francesco Fiorentino («L'epistemologia di Raimondo Lullo») i Alessio Moretti («L'Art quaternaire de Ramon Llull est-il tributaire de la Qabbalah visu-

elle juive?»). En l'altra, a càrrec de Josep Lluís Navarro («De l'*affatus* a la teoria lul·liana de la comunicació»), Anton Gasol («Ramon Llull, Francesc Moragas i l'ideari de "la Caixa"»), V. Kulmatov i M. Osowski («The spread of Raymond Llull's ideas in Russian»), Martín González («El lulismo de Ultramar: perfil del venezolano D. Antonio Reyes, 1901-1973») i Edmund Mazza («Ramon Llull: To Convince or Coexist?»). Per acabar la jornada, Mireia Martí i Albert Soler, del Centre de Documentació Ramon Llull, i Antoni Mir, de la Institució Francesc de Borja Moll, presentaren el *Nou Glossari General Lul·lià*, una actualització digital de l'obra lexicogràfica de Miquel Colom que farà perdurable aquesta eina indispensable per a la lectura de les obres catalanes de Llull.

Les primeres sessions del dia 18 es van presentar sota l'epígraf *Ramon Llull i les llengües. Ramon Llull i els sabers del seu temps*. La primera, d'Elena Pistolesi (Universitat de Mòdena), «Le traduzioni lulliane: un percorso tra lingue, filologia e tradizione (alla ricerca dell'autore)», versà sobre el plurilingüisme com a estratègia de difusió apologètica del corpus lul·lià i el quadre complex que en transmet la tradició manuscrita, i sobre la qual podem recuperar les opcions d'escriptura de l'autor. A continuació, Joan Santanach (Universitat de Barcelona) va presentar «L'«Art de contemplació» del *Blaquerna*, entre la narració i la teoria», sobre la narració del procés contemplatiu i l'experiència eremítica de Blaquerna que trobem al llibre cinquè de la novel·la, «De vida ermitana», dividit en dues parts: el «Llibre d'amic e amat» i l'«Art de contemplació». Josep M. Ruiz Simon (Universitat de Girona) dissertà sobre l'epistemologia de l'Art amb el treball «L'Art de Llull com a art de contemplar, com a ciència general i com a ciència política», tres visions que ja en el *Llibre de contemplació* presenten el sistema del beat com un mitjà per examinar qualsevol matèria i principi de tota ciència, com a art de contemplar i alhora com a filosofia política, un mètode de conversió.

En el darrer bloc, *La literatura lul·liana*, es van llegir les tres últimes ponències. José Aragüés (Universitat de Saragossa) va presentar «Cuentos efímeros. Virtualidad y experimentación en la literatura ejemplar de Ramon Llull», sobre la versatilitat narrativa i les característiques dels *exempla* lul·lians, veritables creacions *ad hoc* adaptades al discurs artístic i amb funció *metaexemplar* que, com en la ficció novel·lada, tenen caràcter modèlic ja que el lector els ha d'actualitzar en si mateix com ho fan els personatges. Simone Sari (Universitat de Siena) presentà ««A Dio appartengono i nomi più belli, invocateLo con quelli»: la devozione ai Nomi di Dio secondo Llull», sobre diversos aspectes composius de l'obra *Cent noms de Dieu*, sistema autorefe-

rencial, cronologia i destinataris. Finalment, va tancar el simposi la ponència «Ramon Llull i les edats de l'home» de Lola Badia (Universitat de Barcelona), una exposició sobre les referències biogràfiques de Llull a propòsit de l'experiència religiosa, la intuïció matemàtica implícita en l'Art i la seva capacitat d'escriptura, seguint l'esquema de les edats del cicle vital de l'home presentat per Dante al *Convivio*.

Podrem disposar d'aquestes aportacions, tal com s'ha anunciat, en les actes dels simposis de Palma i de Barcelona que es publicaran dins la Col·lecció Blaquerna d'Estudis Lul·lians de la Universitat de les Illes Balears i de la Universitat de Barcelona, en sengles volums que apareixeran el 2017 i el 2018.

Arnau Vives Piñas

3. Per l'estela en l'albor, Commemoració final de l'any Llull a les Balears. Palma, Teatre Municipal Xesc Forteza (21 de desembre de 2016)

El dia 21 de desembre de 2016, al teatre municipal Xesc Forteza de Palma, es posava punt final a la commemoració de l'Any Llull a les Balears, commemoració que s'havia iniciat també a Palma el novembre de 2015 i que, des d'aleshores, va aglutinar més de tres-centes activitats al voltant de la figura lul·liana. Precisament aquest acte de cloenda, dirigit i conduït per Joan Miquel Artigues, va voler ser un resum de totes les activitats dutes a terme, per la qual cosa durant les diferents intervencions institucionals es projectà un treball de videomapatge de Dalumen Lab que incloïa imatges dels esdeveniments organitzats arreu del territori insular. Una gran escala de l'enteniment lul·lià presidí l'espai escènic i serví, alhora, de fil conductor que permeté lligar els diferents moments de l'espectacle musical i escenogràfic.

Després de la presentació corresponent, intervingueren la presidenta del Govern balear, Sra. Francina Armengol, la consellera de cultura, Sra. Ruth Mateu, i la comissionada de l'Any Llull, que signa aquesta crònica. La voluntat explícita que la cloenda fos un homenatge a les entitats i als participants en les activitats desenvolupades al llarg de l'any va suposar que es fusionassin diferents fragments de quatre treballs artístics: *Phantasticus* (Produccions del Mar), *Visions d'infinit* (Procés creatiu d'AuMents), *Canticum Novum* (Orfeo Ramon Llull) i *Desconhort de Nostra Dona* (Lina Mira), espectacles que havien girat arreu de les illes (i també de Catalunya), creats a partir de textos lul·lians. En definitiva, dansa, teatre i música es donaren la mà per difondre

novament l'obra lul·liana i tancar un any commemoratiu a l'alçada de l'homenatjat.

Maribel Ripoll Perelló

4. *Entre la vinya e el fenollar*, Acte de clausura de l'Any Llull, 2015-2016. Barcelona, Teatre Nacional de Catalunya (13 de desembre de 2016)

La Sala Gran del Teatre Nacional de Catalunya (TNC) va oferir un espectacle commemoratiu de la figura i de l'obra de Ramon Llull produït pel mateix TNC i pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. L'espectacle portava el títol *Entre la vinya e el fenollar. Cloenda de l'Any Llull*. Van obrir l'acte dos breus parlaments del Conseller de Cultura, Santi Vila, i del President de la Generalitat, Carles Puigdemont, que van posar en relleu determinats valors morals de la figura de Llull aplicables als nostres dies, alhora que ponderaven l'excel·lent resposta col·lectiva que han tingut les celebracions lul·lianes de tot tipus dels darrers dotze mesos.

L'espectacle va combinar la recitació de textos i les interpretacions musicals. Els textos lul·lians eren fragments del *Llibre de meravelles*, del *Llibre de la disputa del clergue Pere i de Ramon, el fantàstic* i del *Llibre d'amic e amat*. La recitació del *Cant de Ramon* va anar acompanyada de música i de la dansa d'un ballarí. La recitació, a càrrec d'actors del TNC i de poetes en actiu, també va incloure textos relacionats amb Ramon Llull de Jacint Verdager, Joan Vinyoli, Josep Palau i Fabre, Laia Noguera i Jordi Oriol.

L'espectacle musical va portar a l'escena Maria del Mar Bonet i la Capella de Ministrers. La primera va oferir quatre peces del seu repertori en què la seva veu va anar acompanyada de guitarra, arxillaüt, bandúrria, percussió i flauta nai: *L'amor és mar desfeta*, *Digues amic*, *Digué l'amat a l'aimador* i *Se nuaven*. La prestigiosa formació dirigida per Carles Magraner va interpretar el *Planctus sanctae Mariae Virginis* i una cançó tradicional d'Àsia Menor amb un desplegament instrumental que comprenia viella, viola d'arc, viola de roda, llaüt, cítola i altres instruments de vent i de percussió de tradició popular nord-africana i oriental.

Lola Badia

5. Selecció de celebracions de l'Any Llull (juliol de 2016 – maig de 2017)

El ritme de celebracions de l'Any Llull s'ha mantingut intens fins al desembre del 2016, amb les cerimònies de cloenda ressenyades més amunt i amb algunes rèpliques escadusseres posteriors. Aquesta crònica reprèn la publicada a *SL* 56 (2016), pp. 259-263, i es pot completar a la xarxa a través dels portals gestionats pels comissaris de l'Any Llull del Govern de les Illes Balears i de la Generalitat de Catalunya, Maribel Ripoll i Joan Santanach. Vegeu, respectivament per a les Illes i per a Catalunya: <<http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=2555430&coduo=2390379&lang=ca>> i <<http://www.anyllull.cat>> (2 de novembre de 2017).

A continuació enumerem en forma de fitxa tan sols algunes manifestacions que, per la seva dimensió acadèmica, escauen a la línia de la revista *Studia Lulliana*. Sempre que siguin disponibles, s'indiquen els enllaços que permeten de completar la informació a partir de la xarxa.

II Jornadas de Filosofía Medieval Francis P. Kennedy: «Ramon Llull a setecientos años de su muerte». 1-2 de juliol de 2016. Actes publicades a cura de Julián Barenstein, Fernando Guagnini i Susana Beatriz Violante. Universitat Nacional de Mar del Plata.

<<http://jornadasfrancispkenedy.blogspot.com.ar/>> (2 de novembre de 2017).

Investidura d'Anthony Bonner com a Doctor Honoris Causa de la Universitat de les Illes Balears. 1 de juliol de 2016.

<<http://diari.uib.cat/arxiu/Acte-dinvestidura-del-senyor-Anthony-Bonner-com-a.cid447669?showGalery=true>> (2 de novembre de 2017).

XXX Trobada cultural de Calonge. Paratge del Collet – Sant Antoni, 15 d'agost de 2016. Conferència sobre «Ramon Llull i la Mare de Déu» i concert del grup Ars Vitae.

XLVIII Universitat Catalana d'Estiu. Àrea de Literatura: «Vida i obres de Ramon Llull». 17-20 d'agost de 2016. Vuit sessions en què es van repassar les obres més destacades de Llull i es va organitzar una taula rodona sobre la seva actualitat.

<http://www.uce.cat/XLVIII_UCE/literatura.html> (2 de novembre de 2017).

XXVI edició del Festival Terra de Trobadors 2016. Dedicat al setè centenari de la mort de Ramon Llull. Organitzat pel Centre d'Estudis Trobadorscos i l'Ajuntament de Castelló d'Empúries, 9, 10 i 11 de setembre de 2016.

<<http://www.terradetrobadors.cat>> (2 de novembre de 2017).

Setmana del Llibre en Català. Lectura pública del *Romanç de Blaqueria* de Ramon Llull, 7 de setembre de 2016, de 10.30 h a 14.30, escenari 1 de l'avinguda de la Catedral de Barcelona.

Simposi Internacional *El llegat de Ramon Llull*. Palma, 29-30 de setembre de 2016. Organitzat per la Universitat de les Illes Balears, l'Estudi General Lul·lià, el Departament de Cultura, Patrimoni i Esports del Consell de Mallorca i la Direcció General de Cultura de la Conselleria de Cultura del Govern Balear.

<<http://ramonllull.uib.cat/Activitats/Activitats-UIB/Simposi-Internacional/>> (2 de novembre de 2017).

Raimundus Artem suam publice legit...y Ramon enseñó en público su Arte. Coloquio 700 aniversari de Ramon Llull. Universitat Complutense de Madrid. 10 d'octubre de 2016. Organitzen: Generalitat de Catalunya (Delegació a Madrid), Any Llull (2015-2016), Institut de Filosofia de la Universitat de Porto, Lullian Section (SIEPM), SOFIME.

45 Premis Octubre. València, 26-20 d'octubre de 2016. Congrés commemoratiu del setè centenari de la mort de Ramon Llull. Conferències, exposició i vetllada literària. Organitza: 3 i 4 Edicions, Institució Joan Fuster, Institució per al Foment de les Arts, les Ciències i la Cultura.

Seminari sobre Ramon Llull i les croades a la Queen Mary University de Londres, seguit d'un acte per a un públic més general sobre la figura de Ramon Llull, a la Senate House, el 28 d'octubre de 2016. L'Institut Ramon Llull i l'Any Llull (2015-2016) van participar en l'organització de tots dos actes.

Jornada acadèmica lul·liana a la Universitat de Bucarest, amb tres conferències plenàries i dues taules rodones, el dia 12 d'octubre de 2016. L'Institut Ramon Llull i l'Any Llull (2015-2016) van col·laborar en l'organització de la jornada. Va anar precedida de la presentació, feta el dia abans a la llibreria Eminescu de Bucarest, de la traducció romanesa del *Llibre de meravelles*.

Imatges literàries de la follia: Llull – Cervantes – Shakespeare. Congrés científic internacional, aprofitant l'avinentsa del 4rt centenari de la mort de Cervantes i Shakespeare i del 7è de la mort de Ramon Llull. Organitza: Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació (Universitat de València), 2-4 de novembre de 2016.

<<http://madness.blogs.uv.es/>> (2 de novembre de 2017).

Celebrating Ramon Llull in Oxford, 25th November 2016. «Ramon Llull's life and work 700 years after his death / Vida i obra de Ramon Llull en els 700 anys de la seva mort». Col·loqui coorganitzat per l'Institut Ramon Llull i el Magdalen Iberian Medieval Studies Seminar (MIMSS). Summer Common Room, Magdalen College, Oxford.

<<http://www.torch.ox.ac.uk/celebrating-ramon-llull-oxford>> (2 de novembre de 2017).

Congrés internacional «Llull: Filosofia, Filologia, Pedagogia, Storia. Napoli all'epoca di Llull». La Università degli Studi Suor Orsola Benincasa i l'Archivio di Stato di Napoli van acollir, entre el 20 de novembre i el 3 de desembre de 2016, un congrés en què una trentena d'experts van debatre sobre diversos vessants de l'obra de Llull.

VI Seminari d'Estudis Catalans del Vuit-cents: Ramon Llull en la literatura catalana del segle XVIII. A la Universitat de les Illes Balears, organitzat pel Grup d'Estudi sobre la Literatura Catalana del Vuit-cents de la Universitat de Barcelona conjuntament amb el Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat de les Illes Balears i l'Institut d'Estudis Catalans. IEC Palma.

<http://sac.uib.cat/act_sac/Aula_lletres/Seminari-800/> (2 de novembre de 2017).

Parlam sobre Ramon Llull. Curs de vuit sessions sobre diferents aspectes de l'obra, la biografia i el context lul·lià.

<<http://ramonllull.uib.cat/Activitats/Activitats-UIB/Parlam-sobre-Llull/>> (02 de novembre de 2017).

Ramon Llull i el saber matemàtic. Organitzat per la Societat Balear de Matemàtiques.

<<http://www.xeix.org/activitats-sbm-xeix/article/ramon-llull-i-el-saber-matematic>> (2 de novembre de 2017).

Cicle de conferències a Alcúdia: XVI curs Descobrir Ramon Llull i el seu temps. Organitzat per l'Ajuntament d'Alcúdia.

Una guia de Ramon Llull i un nou aparador. Circular núm. 65 de Traçes, Llengua i literatura catalanes en xarxa <<http://projectetraces.uab.cat/>> (2 de novembre de 2017). Presentació de la figura de Llull amb enllaços bibliogràfics a la base de dades del Projecte Traces i amb altres eines en xarxa.

<<http://projectetraces.uab.cat/index.php/project/ramon-llull/>> (2 de novembre de 2017).

Edicions divulgatives del Blaquerna i del Fèlix. El 29 de maig de 2017 es van presentar, al Museu d'Història de Catalunya (Palau de Mar), les edicions anotades i ortogràficament modernitzades del *Romanç d'Evast e Blaquerna* i del *Llibre de meravelles* de Ramon Llull, publicades dins de la Biblioteca Barcino de l'Editorial Barcino, en coedició amb la Universitat de les Illes Balears. Organitza: Fundació Carulla – Amics dels Clàssics.

La Redacció